

Usmernenie k zaradovaniu elektroodpadu podľa Katalógu odpadov a podľa prílohy č. 7 a 8 k vyhláske MŽP SR č. 373/2015 Z.z. a vykonávanie zberu elektroodpadu z domácností v obciach

Vstupom zákona č. 79/2015 Z.z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o odpadoch“) do platnosti začali platiť aj nové pravidlá pre nakladanie s elektroodpadmi.

Novými sú prílohy č. 7 a 8 k vyhláske Ministerstva životného prostredia SR č. 373/2015 Z.z. o rozšírenej zodpovednosti výrobcov vyhradených výrobkov a o nakladaní s vyhradenými prúdmi odpadov (ďalej len vyhláska „MŽP SR č. 373/2015 Z.z.“), ktoré nahradili prílohu č. 1 k vyhláske Ministerstva životného prostredia SR č. 315/2010 Z.z. o nakladaní s elektrozariadeniami a s elektroodpadom. Dôvodom je detailnejšie pridelenie elektrozariadení do kategórií v rámci elektroodpadov spĺňajúcich definíciu elektroodpadov z domácnosti podľa § 32 ods. 7 zákona o odpadoch a definíciu elektroodpadov mimo domácnosti podľa § 32 ods. 8 zákona o odpadoch a katalógových čísiel s uvedením potencionálnych nebezpečných vlastností.

Pri tejto zásadnej zmene Ministerstvo životného prostredia SR (ďalej len „Ministerstvo“) vychádzalo z nasledovných skutočností:

- Výrobcovia elektrozariadení určených pre používanie v domácnosti (počítače, veľké domáce spotrebiče, chladničky, mrazničky, audio – video technika a pod.) pri uvádzaní na trh nevedia určiť, aké množstvá končia u fyzických osôb nepodnikateľov a aké množstvá u podnikateľov – obchodné, priemyselné, inštitucionálne a iné zdroje. Pri uvedení elektrozariadenia na trh pre jeho zaradenie je rozhodujúci charakter a nie množstvo elektrozariadenia.
- Plnenie cieľov a záväzných limitov odpadového hospodárstva podľa prílohy č. 3 k zákonu o odpadoch v bode I.1 definuje plnenie cieľov zberov pre elektroodpady bez rozlíšenia na elektroodpady z domácnosti a iné ako z domácnosti.
- Pridelenie katalógových čísiel podskupiny 20 01 pre elektroodpady charakteru z domácnosti jednoznačne priradí elektroodpady elektrozariadeniam z ktorých vznikli, a za ktoré výrobca elektrozariadení pri uvedení na trh zaplatil recyklačné poplatky do systému nakladania s elektroodpadmi z domácnosti.

Podľa § 32 ods. 1 zákona o odpadoch má definícia elektroodpadu z domácnosti podľa § 32 ods. 7 zákona o odpadoch právnu prednosť pred definíciou komunálneho odpadu podľa § 80 ods. 1 zákona o odpadoch. Elektroodpad z domácnosti je okrem definície v § 32 Ods. 7 zákona o odpadoch definovaný aj v prílohe č. 7 k vyhláske MŽP SR č. 373/2015 Z.z.. Toto je základom toho, že pri zaradovaní elektroodpadov u pôvodcu elektroodpadov z obchodných, priemyselných, inštitucionálnych a iných zdrojov, ktorý je svojim charakterom a množstvom podobný tomu, ktorý pochádza z domácností sa zohľadňuje kritérium charakteru a všetky tieto elektroodpady sa zaradujú do podskupiny 20 01. Zaradenie do podskupiny 20 01 nemení nič na skutočnosti, že za elektroodpady z obchodných, priemyselných, inštitucionálnych a iných zdrojov nie je zodpovedná obec, ale pôvodca týchto elektroodpadov v zmysle § 14 zákona o odpadoch.

Pri evidencii elektroodpadov, vydávaní súhlasov podľa § 97 ods. 1 písm. c), d) a g), žiadostiach výrobcov elektrozariadení o registráciu a hláseniach výrobcov elektrozariadení a nakladaní s elektroodpadmi je potrebné vychádzať z nasledovných ustanovení zákona o odpadoch:

1. Podľa § 14 ods. 1 písm. a) zákona o odpadoch je držiteľ odpadu povinný zabezpečiť správne zaradenie odpadu podľa Katalógu odpadov. V praxi to znamená, že rozhodujúcim pre zaradenie elektroodpadu je zaradenie podľa Katalógu odpadov. Na základe hore uvedeného pôvodca elektroodpadu z obchodných, priemyselných, inštitucionálnych a iných zdrojov zaraďuje tieto elektroodpady podľa prílohy č. 7 k vyhláške MŽP SR č. 373/2015 Z.z.. Následne sa tieto katalógové čísla premietnu aj do evidencie pôvodcu odpadu.
2. Podľa § 97 ods. 2 písm. a) a § 97 ods. 3 zákona o odpadoch musí súhlas podľa § 97 ods. 1 písm. c), d) a g) zákona o odpadoch obsahovať druh a kategóriu elektroodpadov. Vzhľadom na skutočnosť, že súhlas podľa § 7 ods. 1 písm. r) zákona č. 223/2001 Z.z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zákonov bol v zákone o odpadoch nahradený všeobecným súhlasom podľa § 97 ods. 1 písm. c) alebo d), neuvádzajú sa v súhlase podľa týchto písmen pre elektroodpady druhy a kategórie elektroodpadov podľa prílohy č. 7 a 8 vyhlášky 373/2015 Z.z., ale druhy a kategórie elektroodpadov podľa vyhlášky MŽP SR č. 365/2015 Z.z., ktorou sa ustanovuje Katalóg odpadov.
3. Vzhľadom na skutočnosť, že výrobca elektrozariadení pri ich uvádzaní na trh nevie definovať, či tieto skončia v užívaní v domácnostiach alebo v obchodných, priemyselných, inštitucionálnych a iných zdrojoch, ktoré sú svojim charakterom a množstvom podobné tomu, ktoré používa v domácnosti, uvádza v žiadosti o registráciu podľa § 1 vyhlášky 373/2015 Z.z. a prílohy č. 1 k vyhláške 373/2015 Z.z. kategóriu - názov a kategóriu elektrozariadenia uvádzaného na trh podľa prílohy č. 7 a prílohy 8 k vyhláške 373/2015 Z.z.
4. Hlásenia výrobcov elektrozariadení podľa § 14 vyhlášky MŽP SR č. 366/2015 Z.z. o evidenčnej povinnosti a ohlasovacej povinnosti (ďalej len „vyhláška 366/2015 Z.z.“) a prílohy č. 15 k vyhláške č. 366/2015 Z.z. vychádzajú pri definovaní kategórií, pre ktoré plní výrobca povinnosti podľa charakteru elektrozariadenia, ktoré uvádza na trh bez ohľadu na množstvo elektroodpadov, ktoré vznikli z ním uvedených elektrozariadení v čase, keď sa stali elektroodpadmi. V hlásení podľa prílohy č. 15 k vyhláške 366/2015 sa preto uvádzajú katalógové čísla uvedené v prílohe 7 a 8 vyhlášky 373/2015 Z.z., ktoré výrobca uviedol v žiadosti o zápis do registra výrobcov elektrozariadení.
5. Spracovateľ elektroodpadu v hlásení podľa § 20 a prílohy č. 20 vyhlášky 366/2015 Z.z. uvádza katalógové čísla elektroodpadov, ktoré boli vyplnené v evidencii odpadov ich držiteľmi/pôvodcami podľa § 14 ods. 1 písm. a) zákona o odpadoch v zmysle bodu 1. .
6. V prípade, že držiteľ elektroodpadu je inštitúcia, obchodné alebo priemyselné zariadenie a tento elektroodpad je charakteru z domácnosti, podľa § 14 ods. 1 písm. e) zákona o odpadoch je jeho pôvodca povinný ho odovzdať osobe oprávnenej na nakladanie s odpadmi podľa zákona o odpadoch. V prípade elektroodpadov sú týmito oprávnenými osobami zberová organizácia s vydaným súhlasom podľa § 97 ods. 1

písm. d) zákona o odpadoch, spracovateľ elektroodpadov s vydaným súhlasom podľa § 97 ods. 1 písm. c) zákona o odpadoch a vydanou autorizáciou podľa § 89 ods. 1 písm. a) bod 4 zákona o odpadoch, alebo sprostredkovateľ/obchodník s udelenou registráciou podľa § 98 ods. 2 zákona o odpadoch s podmienkou, že títo majú uzatvorenú zmluvu s výrobcou alebo organizáciou zodpovednosti výrobcov (ďalej len OZV) pre elektrozariadenia.

Vykonávanie zberu elektroodpadu v obciach

Elektroodpad z domácností zaradený podľa Katalógu odpadov do podskupiny 20 01 môže byť súčasťou komunálneho odpadu alebo nemusí byť súčasťou komunálneho odpadu v zmysle definície uvedenej v § 80 ods. 1. Súčasťou komunálneho odpadu je elektroodpad z domácností, ktorý skutočne vznikol v domácnosti alebo pri činnosti právnickej osoby alebo fyzickej osoby-podnikateľa, ale nie je výsledkom aktivít tvoriacich predmet ich činnosti alebo podnikania. Ostatný elektroodpad z domácností nie je súčasťou komunálneho odpadu (ak vznikol ako výsledok aktivít tvoriacich predmet činnosti alebo podnikania).

Podľa § 81 ods. 13 má mať ten, kto vykonáva zber a prepravu komunálneho odpadu na území obce uzavretú na túto činnosť zmluvu s obcou. Keďže elektroodpad z domácností, ktorý vznikol ako výsledok aktivít tvoriacich predmet činnosti alebo podnikania právnickej osoby alebo fyzickej osoby-podnikateľa, nie je súčasťou komunálneho odpadu, nie je na jeho zber potrebná zmluva s obcou podľa § 81 ods. 13.

Vo vzťahu k elektroodpadu z domácností, ktorý tvorí súčasť komunálneho odpadu, ustanovuje zákon v § 81 ods. 7 písm. b) povinnosť obci, aby výrobcou elektrozariadení (teda v praxi zberovým spoločnostiam konajúcim na základe zmluvy s autorizovanou OZV alebo individuálne autorizovaným výrobcou) umožnila na ich náklady zaviesť a prevádzkovať systém oddeleného zberu elektroodpadu z domácností a užívať v potrebnom rozsahu existujúce zariadenia na zber komunálneho odpadu v obci. Nesplnenie tejto povinnosti zo strany obce je podľa § 117 ods. 2 sankcionované pokutou od 800 eur do 80 000 eur. Predmetom zmluvy obce a zberovej spoločnosti vykonávajúcej tento zber uzatváraanej podľa § 81 ods. 13 by mali byť podrobnosti o spôsobe vykonávania zberu a podmienky užívania existujúcich zariadení na zber komunálneho odpadu v obci. Keďže pre zabezpečenie nakladania s elektroodpadmi neplatí princíp „jedna obec, jedna OZV“, ako je tomu pre odpad z obalov a neobalových výrobkov podľa § 81 ods. 22, je obec povinná umožniť výkon zberu elektroodpadu z domácností tvoriaceho súčasť komunálneho odpadu každému výrobcovi, resp. zberovej spoločnosti vykonávajúcej zber elektroodpadu z domácností pre OZV alebo individuálne autorizovaného výrobcu elektrozariadení, ktorá o to obec požiada.